

ALGEMENE VERGADERING (CONCEPT TER OPINIËRENDE BESPREKING)

AGENDAPUNT

3

ONDERWERP

Agenda Stedelijk Water
en impulsmaatregelen

PROGRAMMA

Voldoende water-
Schoon water

PORTEFEUILLEHOUDER

Nieuwenhuis, J.

Voorstel

Instemmen met de Agenda Stedelijk Water en de daarin benoemde impulsmaatregelen, inclusief het vrijgeven van de bestemmingsreserves "Baggeren Almere" en "Stedelijk Water".

Samenvatting

In 2015 heeft u het Bestuursprogramma 'Duurzaam verbonden; bekend en vertrouwd' vastgesteld. Werken aan waterbewustzijn en meer aandacht voor de stad vormen hierin belangrijke speerpunten. Als invulling van deze speerpunten heeft u op 30 oktober 2018 een voorstel besproken om een impuls te geven aan het stedelijk waterbeheer. Bij de bespreking in de AV hebben diverse fracties vragen gesteld over de inhoud, achtergrond en context van het voorstel. Het voorstel is daarop aangehouden, waarbij de voorzitter heeft geconcludeerd dat de AV het college de opdracht gaf om met een aangepast voorstel te komen.

Aangepast voorstel: de Agenda Stedelijk Water

Bijgaand treft u een aangepast voorstel aan, in de vorm van een Agenda Stedelijk Water. U wordt voorgesteld om in te stemmen met de impulsmaatregelen die hierin worden benoemd.

Bij de uitwerking van de Agenda Stedelijk Water is invulling gegeven aan de belangrijkste vragen en aanbevelingen vanuit de AV, namelijk:

- geef helderheid over de verantwoordelijkheidsverdeling van het waterbeheer in stedelijk gebied. Dit punt sluit aan bij de strekking van de ingediende motie, waarin het college wordt gevraagd om in overleg met de gemeenten te komen tot een evenwichtige kostenverdeling;
- geef helderheid over de doelen die we nastreven in het stedelijk gebied;
- geef een visie die richtinggevend en ook inspirerend is en die bevestigt dat we aandacht voor het stedelijk gebied zullen hebben;
- verstevig de aandacht voor veranderend klimaat en klimaatadaptatie.

Instemmen met de Agenda en impulsmaatregelen

Met de Agenda Stedelijk Water maken we inzichtelijk hoe we invulling hebben gegeven aan de wettelijke taak die we hebben gekregen. In de Agenda worden geen nieuwe doelen geformuleerd, maar worden de kaders en doelen uit het Waterbeheerprogramma en het Bestuursprogramma overgenomen.

De impulsmaatregelen die in de Agenda worden voorgesteld zijn gericht op het versterken van de inzet en samenwerking in het stedelijk gebied. Dit betreft:

- omgevingsgericht beheer en onderhoud;
- samen met de omgeving aan de slag met klimaatadaptatieve maatregelen.

Deze impulsmaatregelen geven een nadere invulling van onze wettelijke taak. Hierbij is geen sprake van taakovername van de gemeenten, maar van een eigenstandige afweging en keuze van het waterschap over de wijze waarop we deze taak willen uitvoeren.

Financiële consequenties

De implementatie van de impuls 'omgevingsgericht beheer en onderhoud' heeft een financiële omvang van € 138.000 vanaf het jaar 2019 en € 149.000 vanaf het jaar 2020 en verder. Voorgestelde wordt om deze uitgaven allereerst uit de bestemmingsreserves "Baggeren Almere" en "Stedelijk Water" te dekken.

Relevante kaders

- Maatwerkovereenkomsten met gemeenten (2011)
- Bestuursprogramma "Duurzaam verbonden; bekend en vertrouwd" (2015)
- Communicatiestrategie Zuiderzeeland (2016)

Lelystad, 15 januari 2019

het college van Dijkgraaf en Heemraden,

de secretaris-directeur,

de dijkgraaf,

ing. W. Slob MSc.

ir. H.C. Klavers.

Toelichting

In 2015 heeft u het Bestuursprogramma 'Duurzaam verbonden; bekend en vertrouwd' vastgesteld. Werken aan waterbewustzijn en meer aandacht voor de stad vormen hierin belangrijke speerpunten. Op basis van deze speerpunten en de in 2017 uitgevoerde evaluatie van de Maatwerkovereenkomsten is een voorstel uitgewerkt om een impuls te geven aan het stedelijk waterbeheer. Dit voorstel heeft u op 30 oktober 2018 besproken.

Bij de bespreking in de AV hebben diverse fracties vragen gesteld over de inhoud, achtergrond en context van het voorstel. Het voorstel is daarop aangehouden, waarbij de voorzitter heeft geconcludeerd dat de AV het college de opdracht geeft om met een aangepast voorstel te komen. Dit aangepaste voorstel treft u hierbij aan, in de vorm van een Agenda Stedelijk Water. U wordt voorgesteld om in te stemmen met de impulsmaatregelen die hierin worden benoemd.

Agenda Stedelijk Water: overzicht van doelen, rollen en maatregelen

Met de uitwerking van de Agenda Stedelijk Water geeft het college invulling aan de wens van de AV om meer overzicht te krijgen van de betrokkenheid van het waterschap in de stedelijke omgeving. Via de vragen Waarom-Hoe-Wat worden in de Agenda de doelen, rollen en activiteiten van het waterschap in stedelijk gebied toegelicht.

De belangrijkste vragen/opmerkingen die bij de behandeling op 30 oktober 2018 zijn gesteld, zijn in de Agenda op de volgende wijze verwerkt.

Geef helderheid over de verantwoordelijkheidsverdeling

De verantwoordelijkheden voor het waterbeheer in de stad zijn verdeeld tussen gemeente, waterschap, provincie en particulieren/bedrijven. Deze verdeling van verantwoordelijkheden is wettelijk bepaald en via de maatwerkovereenkomsten nader ingevuld.

In de Agenda Stedelijk Water wordt vastgehouden aan de bestaande verantwoordelijkheidsverdeling. Dit betekent dat de voorgestelde impulsmaatregelen geen verschuiving van verantwoordelijkheden met zich meebrengen, maar een (intensievere) invulling is van de bestaande verantwoordelijkheid van het waterschap.

Geef helderheid over de doelen die we nastreven

Bij het onderdeel "Waarom" worden de doelen van het waterschap in het stedelijk gebied beschreven. Dit zijn geen nieuwe doelen, maar ze vormen een specifieke uitsnede en samenvoeging van doelen uit landelijke kaders, het eigen Waterbeheerplan of het Bestuursprogramma.

Maak een richtinggevend en ook inspirerend document, die bevestigt dat we aandacht voor het stedelijk gebied zullen hebben

Bij het onderdeel "Wat" beschrijven we de activiteiten die het waterschap in het stedelijk gebied uitvoert. Hierbij geven we naast de impulsmaatregelen tevens een doorkijk naar mogelijke nieuwe initiatieven in het stedelijk waterbeheer.

Verstevig de aandacht voor veranderend klimaat en klimaatadaptatie.

Een bijdrage leveren aan de klimaatbestendige inrichting van bebouwd gebied is één van de doelen in de Agenda Stedelijk Water. In 2018 is al een stevige versnelling uitgevoerd door de samenwerking met de gemeenten, GGD en Rijkswaterstaat binnen het KAF (Klimaatadaptatie Flevoland). Als impulsmaatregel wordt voorgesteld om hiervoor het budget Klimaat en Duurzaamheid te benutten.

Geen nieuwe doelen; wel impulsmaatregelen voor stedelijk water

Met de Agenda Stedelijk Water geven we inzicht in de invulling van onze wettelijke taak als stedelijk waterbeheerder en werken we vanuit de kaders en doelen uit het Waterbeheerplan en het Bestuursprogramma. De impulsmaatregelen zijn erop gericht om de inzet en samenwerking in het stedelijk gebied te versterken en geven daarmee een nadere invulling van onze wettelijke taak. Hierbij is geen sprake van taakovername van de gemeenten, maar van een eigenstandige afweging en keuze van het waterschap over de wijze waarop we onze taak willen uitvoeren.

Over de voortgang van de maatregelen en het bereiken van de doelen wordt de AV via de reguliere P&C producten geïnformeerd (Berap, MJB, Effectmonitor WBP).

De impulsmaatregelen die in de Agenda worden voorgesteld zijn:

Omgevingsgericht beheer en onderhoud

Bij deze maatregel ligt de focus op de uitvoering van de beheer- en onderhoudstaak van het waterschap. De impuls richt zich op een verbeterde afstemming met de omgeving (via inzet omgevingsmanagement) en een op de wensen van de omgeving afgestemd maaibeheer.

Voorgesteld wordt om het omgevingsmanagement direct te versterken en het omgevingsbewust maaibeheer gefaseerd in te voeren. Hierbij starten we met de stedelijk gebieden waar de maaibestekken het eerst aflopen. Dit zijn Lelystad (2019) en Zeewolde (2020). Op basis van een uitgevoerde pilot in Lelystad wordt ingeschat dat dit leidt tot een toename van het totale onderhoudsbudget van 4,2% in 2019 en 5,2% in 2020. Zie verder onder *financiële consequenties*.

Nadat met beide bestekken ervaring is opgedaan, wordt voor 2020/2021 een evaluatie voorgesteld, op basis waarvan besloten wordt of, en hoe, omgevingsbewust maaibeheer ook bij de andere gemeenten doorgevoerd kan worden. Deze evaluatie is bedoeld om een reële financiële inschatting te kunnen maken, maar gaat waar mogelijk ook in op de ervaringen met de werkwijze.

Klimaatadaptatie

Als impulsmaatregel wordt voorgesteld om het budget Klimaat en Duurzaamheid gericht in te zetten om samen met medeoverheden, particulieren, bedrijven en maatschappelijke instellingen aan de slag te gaan met klimaatadaptieve maatregelen. Het voorstel van het college over de invulling van het budget Klimaat en Duurzaamheid treft u op 12 maart 2019 als separaat stuk ter besluitvorming aan.

Personele consequenties

Van de genoemde impulsmaatregelen, vraagt het omgevingsgericht uitvoeren van het beheer en onderhoud extra capaciteit. Met deze extra capaciteit creëren we de mogelijkheid om:

- Op tactisch en operationeel niveau het beheer en onderhoud intensiever af te stemmen met de gemeenten. Hierbij willen we verder kijken dan het beheer en onderhoud van de watergangen en oevers. Ook het grootschalig onderhoud van wijken biedt kansen om het eigen beheer en onderhoud te optimaliseren, of bij te dragen aan een klimaatbestendige inrichting.
- Vooruitlopend op de uitvoering van eigen beheer- en onderhoudsprojecten, de wensen vanuit de omgeving te inventariseren en waar mogelijk te implementeren.

Financiële consequenties

De implementatie van de impuls 'omgevingsgericht beheer en onderhoud' heeft een financiële omvang van € 138.000 vanaf het jaar 2019 en € 149.000 vanaf het jaar 2020 en verder. De voorgestelde evaluatie in 2020/2021 zal gebruikt

worden om reële kosten in te kunnen schatten van een eventuele verdere uitrol van het omgevingsbewust maaibeheer.

Dekking van deze uitgaven ('oud voor nieuw')

Voorgestelde wordt bovenstaande uitgaven allereerst uit twee bestemmingsreserves te dekken:

- bestemmingsreserve Baggeren Almere ad. € 132.313
- bestemmingsreserve Stedelijk water ad. € 26.897

Voor deze beide projecten (Baggeren Almere en maatregelenprogramma's Stedelijk water) geldt dat deze zijn uitgevoerd: de baggerachterstanden in Almere zijn weggewerkt en de maatregelenprogramma's Stedelijk water zijn afgerond. Daarmee zijn deze middelen beschikbaar voor het doel in dit voorstel. Na uw instemming worden deze bestemmingsreserves omgevormd tot een nieuwe bestemmingsreserve 'doorontwikkeling beheer en onderhoud stedelijk gebied'.

Met dit voorstel stemt u in met de onttrekking van deze gelden. De bestemmingsreserve dekt daarmee de uitgaven van het gehele jaar 2019 en een deel van de uitgaven 2020. Hierna hebben de uitgaven een structureel exploitatie-effect en worden deze verwerkt in de komende Voorjaarsnota 2020-2023 en de daaropvolgende Meerjarenbegroting.

Begrotingswijziging

Geen consequenties voor de lopende begroting. De uitgaven passen binnen de lastenontwikkeling zoals in de laatste begroting is vastgesteld.

Juridische consequenties

De Maatwerkovereenkomsten zijn opgesteld om de overdracht van stedelijk waterbeheer naar het waterschap te formaliseren. De strekking van dit voorstel past binnen de kaders van de MWO en sluit aan op gemeentelijk beheer en onderhoud.

Op dit moment zijn er derhalve geen juridische consequenties verbonden aan dit voorstel.

De toepassing van *Omgevingsbewust Maaibeheer* wordt in 2020/2021 geëvalueerd. In deze evaluatie wordt ingegaan op zowel de inhoudelijke doelen als de financiële consequenties. Tevens wordt dan ook de status van de MWO tegen het licht gehouden.

Consequenties voor Communicatie

Bij instemming met dit voorstel wordt invulling gegeven aan de doelstellingen van het Bestuursprogramma 2015 en de Communicatiestrategie 2016. Met gemeente Lelystad zijn reeds gesprekken gevoerd hoe het waterschap met beheer en onderhoud beter kan aansluiten op stedelijk gebruik. Bij positieve besluitvorming wordt ook het gesprek met de gemeente Zeewolde, en georganiseerde gebruikers van stedelijk water aldaar, aangegaan.

Bijlage

Agenda Stedelijk Water